

Trianon 90. Évfordulója Alkalom is!

*Ezelőtt a háborúban
Nem követte semmi elvet,
Az erősebb a gyengétől
Amit elvehetett, elvett.*

*Most nem úgy van. A világot
Értekezlet igazgatja:
S az erősebb ha mi csínyt tesz,
Összeül és – helybenhagyja.*

(Arany János: Civilisatio)

Trianonnak a korábbi 89 évfordulója az önsajnálat napjai voltak, melyeken újra és újra elmondtuk, hogy mit tettek velünk. Ám lehet más is! A 90-ik évforduló lehet alkalom is! Elindulhat ezen a napon valami más is! Jelentheti ez a nap Közép Európa gyógyulásának kezdetét is, tekinthetünk e napon a jövőbe, elkezdhetjük tervezni a kárpát medencei megbékéléshez és kibontakozáshoz vezető utat is.

Igen, be kell végre gyógyítanunk a Trianon ejtette rákos sebet, de úgy kell ezt tennünk, hogy közben a múltat se felejtsük el, hanem tanuljunk abból. Ezért ez az írásom egy kis visszatekintéssel kezdődik mielőtt rátérnék a szebb jövőbe vezető út ismertetésére.

A Múlt

"Szent minden nemzet földje, otthona! Ha elpusztítasz egyet is, megcsonkítod az egész emberiséget". Ezek a szavak 1920-ban a Notre Dame Katedrális szószékjéről, Gratry atya szájából hangzottak el. Ő akkor, 1920. június 4-én a Trianoni Szerződésről beszélt, arról hogy a nagyhatalmak nyolc darabra szakították, tépték az 1000 éves Magyar Királyságot, Közép Európa vezető hatalmát.

Úgy ahogy a Nácizmus sem Németországban született, hanem Versailles-ben, úgy a Balkán és Közép Európa tragédiája, az ott élő népek egységének, összetartásának és ezzel erejének lerombolása sem a Duna partján, hanem Trianonban kezdődött el akkor, amikor a győztes hatalmak darabjaira szabdalják az Osztrák-Magyar Monarchiát. Ezzel egy olyan hatalmi vákumot teremtettek a térségben mely felszámolta Közép Európa erejét és ezzel nyugatra billentette Európa egyensúlyát.

A történelmem lassan érleli gyümölcseit, a történelmi tettek következményeit csak később látjuk tisztán. Nehéz elhinni, hogy a Trianonban megalkotott torz-szülötteknek, Csehszlovákiának és Jugoszláviának 80 év kellett a szétesésükhöz és hogy Trianon tévedését a mai napig nem értették meg, nem hozták helyre Európa vezetői.

A trianoni békediktátumnak és a rá épülő Párizsi Békeszerződésnek (1947) öröksége, hogy a magyar államhatárok etnikai-történelmi-gazdaságföldrajzi-kulturális szempontokat figyelmen kívül hagyó, erőszakos megváltoztatásával Magyarországtól elvették területének 72 százalékát, 21 millió lakosából pedig elszakítottak 13.400.000 embert – az eredeti népesség 64 százalékát.

Trianon a saját szülőföldjükön tett idegenekké olyan embereket, akik soha el nem hagyták az apáik építette városokat, falvakat, akik csak azért váltak hontalanokká, idegenekké, mert Trianonban átrajzolták körülöttük a határokat. Városokat szakítottak el külvárosaiktól, falvakat vágtek ketté, elszakítva az ott élőket vasutállomásaiktól, templomaiktól és temetőiktől. Trianon tehetetlen roncsot hozott létre egy ezer éves, erős és fejlett európai nemzetből, Közép Európa vezető államából és ezzel a magyarságot tette Európa egyik legnagyobb kisebbségévé.

Sir Winston Churchill így fogalmazott: “Ancient poets and theologians could not imagine such suffering, which Trianon bought to the innocent. In their eyes, that was for the damned in Hell.” (“Az ártatlanok olyan szenvedését eredményezte Trianon, mely szenvedésekről költőink és papjaink is csak akkor szóltak, ha a Pokolba jutottak szenvedéseiről beszéltek.”)

Field Marshall Jan Smuts pedig így írt: “A plebiscite refused is a plebiscite taken.” (Egy népszavazás betiltása bizonyítja annak várható kimenetelét.”)

A 48 millios Osztrák-Magyar Birodalom feldarabolásával 14 millió ember került kisebbségbe anélkül, hogy elhagyta volna szülőföldjét. Woodrow Wilson, az Egyesült Államok elnöke javasolta, hogy az új határokat népszavazással hozzák létre, de bölcs tanácsát elutasították a bosszuálló és Európa vezetésére vágyó franciák. Ők hegemoniát akartak a kontinensen, ezért kellett feldatabolniuk azt a közép európai államot, mely addig biztosította Európa hatalmi egyensúlyát! Nem csak Wilson elnök, de az Egyesült Államok Kongresszusa is mellettünk állt! Ők nem voltak hajlandóak legálisnak elfogadni a trianoni szerződést. Mégis, – igaz, hogy fegyveres erőszakkal – de sikerült újrarajzolni a határokat és

ezzel elültetni az utódállamok népeiben a restaurációtól való félelmet, bizalmatlanságot, feszültséget.

Amikor a muraközi Wendek és a Szlovének tiltakoztak Magyarországtól való elszakíttatásuk ellen, amikor a Rutének kifejezték, hogy Magyarországhoz kívánnak tartozni, amikor a bánáti Svábok ugyanezt követelték és tiltakoztak a Román bekebelezés ellen, akkor kéréseikre a katonai megszállás volt a válasz. Összesen egy város vállalta az ellenállást, összesen egy város akadt az országban, mely nem tűrte el az erőszakot: Sopron, a „hűséges város” kiharcolta a népszavazást, azt a jogot, hogy a választók dönthessenek saját és gyermekeik jövőjéről!

A Felvilágosultság Ismérvei A Kisebbségi Jogok!

Tacitus így fogalmazott: "Van olyan aki még gyűlöli is azokat, akiket megkínóz!" Az „utódállamok” kitelepítéssel, kifosztással és erőszakos betelepítésekkel igyekeztek „megoldani a kisebbségi problémáikat”. Csak Romániában a magyarság elveszítette 1665 oktatási intézményét, beleértve a Bolyai János Egyetemet, melyet a mai napig nem kaptunk vissza! A megfélemlítés és megaláztatás 350.000 magyart kényszerített, hogy minden vagyonát hátrahagyva átmeneküljön a csonka Magyarországra.

A második világháború után folytatódott az elszakítottak szenvedése. Csehszlovákia külügyminisztere, Benes Eduárd „kollektív bűnösség” címén, megfosztotta tulajdonától és marhavagonokba kényszerítette a magyarok ezreit. Szinte hihetetlen, hogy „benes doktrinát” a mai napig nem vonták vissza, annak áldozatai a mai napig nem kaptak kártérítést. A fenti tettek igazságtalanságát csak növeli az a tény, hogy amikor 1942-ben a Szlovák Parlament megszavazta a zsidók deportálását, akkor egyetlen képviselő akadt, aki ki mert állni zsidó származású honfitársai védelmére és a határozat ellen szavazott! Ez az ember Eszterházy János, a „kollektíve bűvös” felvidéki magyarság képviselője volt.

Az 56-os Szabadságharc után Romániában is és a Délvidéken is felszámolták a magyar lakta területek autonómiáját. Ezt annak ellenére tették, hogy a nagyhatalmak 1920-ban is, 1947-ben is, majd az Európai Parlament 1993-ban is (a 11-ik Határozat 1201. pontjában) garantálták az egy tömbben élő nemzeti kisebbségek autonómiáját. Így Románia is megtagadta a Székelyföld autonómiájának visszaállítását, pedig ott egy tömbben él közel egy millió székely-magyar. Ugyanígy, Ukrajna és Szlovákia is megtagadják az egy tömbben élő magyarság autonómiához való jogait. E téren egyenlőre csak déli határainkon van előrelépés.

Szlovákiában a magyarság szenvedése ma is tart. A közelmúltban bevezetett nyelvtörvény például egy olyan „nyelvrendőrséget” hozott létre, mely 4,380 Euróra büntethet bárkit aki „visszél vagy helytelenül alkalmazza a szlovák nyelvet”. A többi utódállamban sem sokkal jobb a helyzet. Szomszédaink többsége megtagadja a nemzeti kisebbségek jogát a helyi autonómiához, kettős állampolgárságnoz, sőt még az elvesztett tulajdonok, iskolák és ingatlanok visszaadását is akadályozzák.

Ezért is szavazta meg 2005-ben az Egyesült Államok Kongresszusa azt a határozatot, mely követelte, hogy Románia adja vissza az egyházi tulajdonokat (HR191). E határozatot a mai napig nem hajtották végre. Ugyan talán egy kicsit jobb a helyzet déli határainkon, de azért azt se felejtjük, hogy ott is vannak magyar-verések vagy azt, hogy Szerbia a mai napig még csak bocsánatot sem kért a második világháborút követő vérengzésekért.

Azért irtam ilyen részletesen a múlt tragédiájáról, mert csak annak megismerése és elfogadása után tanulhatunk abból. Márpedig a szomszédainkkal való megbékéléshez, az egészséges viszony helyreállításához, tehát az összefogáshoz szükséges, hogy szomszédaink is és mi magunk is elfogadjuk saját múltunkat, mert ez a szembenézés a kibontakozás, a szebb jövő záloga.

A kibontakozás útja

Nos mi is a kibontakozás útja? Miként tudjuk Trianon következményeit felszámolni? Hogyan tudjuk a „balkanizált” Közép Európa erejét, stabilitását helyreállítani? Mi is az az út melyen el kell indulnunk?

Lincoln mondta, s ma is igaz, hogy „Semmi sincs végleg elintézve és lezárva addig amíg a döntés nem igazságos!” Ez is igaz és az is, hogy a múlttal való szembenézésnek egyik legjobb indítéka az önérdék. Ezért az alábbiakban először arról fogok írni, hogy miért is érdeke a dunai népeknek az összefogás, az egységes fellépés.

Tudjuk, hogy az életben sohasem a véletlen hozza létre a megoldásokat. Tudjuk, hogy azoknak, akik egy szebb jövőn fáradoznak azoknak a célról koncepciója, az oda vezető útról terve kell legyen. A mi tervünk célja nem lehet más mint Európa egészének stabilitása és prosperitása. Azt is tudjuk, hogy a civilizáció „savpróbája” a kisebbségi jogok tisztelete. Ezért a kibontakozási terv része kell legyen az etnikumok és népcsoportok közötti béke helyreállítása.

Azt is tudjuk, hogy ez csak egy egységes, összeurópai standard létrehozásával lehetséges. Tehát szükség van arra, hogy az EU megfogalmazza azokat az elvárásokat, felrajzolja azokat a modelleket, melyek biztosítják, hogy egész Európában, minden egy tömbben élő nemzeti kisebbség azonos jogokkal rendelkezzen, hogy minden kisebbségnek joga legyen a helyi autonómiához, a kettős állampolgársághoz és az önrendelkezéshez. A kibontakozáshoz vezető úton ez az első lépés!

Amikor ez megtörtént, akkor ezzel egyben megszűnik majd a határok jelentősége is és így megszűnik a bizalmatlanság légköre is, mely ma az uszító és a revízióval fenyegető demagógoknak, nacionalista politikusoknak legjobb fegyvere. Amikor így helyreállt a bizalom légköre, és a szomszédos népek megértették, tudomásul vették egymásra utaltságukat, akkor jön majd el a második lépésnek, a BENELUX államokéra hasonló Közép-Európai Federáció létrehozásának az ideje. Ez a második lépés, tehát a federáció nem csak a térség népeinek, de Európa egészének is érdeke.

A térség népeinek azért érdeke, mert csak egységben védhetik eredménnyel közös érdekeiket. Ezért olyan fontos, hogy elfogadják az egymásra utaltságot, az összefogás szükségességét. Az Európai Uniónak pedig azért érdeke a federáció létrejötte, mert ezzel megszűnne a Közép-Európában uralkodó hatalmi vákum és így gazdaságilag is, politikailag is helyreállna Európa egyensúlya. Ennek a dunai federációnak magját már Antall József elültette amikor kezdeményezte a Visegrádi Négyek együttműködését. Tehát a kibontakozás útjának ez lenne a második lépése.

A harmadik és sok szempontból legfontosabb lépés a kibontakozás útján az, hogy az érintett nagyhatalmak, az EU és az Egyesült Államok támogassák a federáció tervét. Ezért tudatosítani kell, hogy a nagyhatalmaknak nem csak az az érdeke, hogy megszűnjenek a térségünkben uralkodó feszültségek és helyreálljon Európa nyugati és keleti részeinek egyensúlya, de az is, hogy egy erős Közép-Európai Federáció megakadályozza Oroszország gazdasági terjeszkedését, befolyásának növekedést a térségben.

Ezért lenne időszerű, ha az EU vezetői és Obáma elnök úr is kihasználnák Trianon 90-ik évfordulójának alkalmát arra, hogy támogassák Európa hatalmi egyensúlyának helyreállítását. Nagy lépés lenne a kibontakozáshoz vezető úton, ha kimondanák, hogy a kibontakozásnak

akadályozza Közép Európa feldarabolt állapotát és figyelmeztessenek arra, hogy a megoldás a térség szorosabb együttműködése, a federáció.

Egy ilyen nyilatkozat nem csak az Egyesült Államok és a néhai rabnemzetek közti barátságot hangsúlyozná, de Yalta szomorú emlékét is elhalványítaná a Kelet-Közép Európai népek tudatából. Az pedig, hogy egy ilyen nyilatkozat tartalmát is kapjon, hogy az EU és az USA bizonyítsák, hogy nem csak szavakkal, de tettekkel is támogatják a közép-európai kibontakozást, ahhoz szép gesztus lenne ha bejelentenék a tervet, hogy a NÁTÓ parancsnokságát Budapestre fogják áthelyezni.

Prof. Lipták Béla